

Heimdall-broder m fl,

Jul - då kan det i år vara läge att reflektera över den gångna hösten och blicka framåt mot nästa år. Medan kommande vinter och vår får sin egen nu attacherade bilaga, reflekteras det över hösten som här följer.

Den, hösten alltså, har varit besvärlig på många sätt, vilket bl a visat sig i uteblivna s k ordförandebrev. Medan den gångna våren ju nog funkade ganska bra med kavallerikonst, översätter, musikarkeologi, stockholmsk folkbildningshistoria och fascinerande klosterlivsbeskrivning med Ven-utflykten som en trots snålt väder nog ganska uppskattad sen avslutning, så fick höstens programplanering helt revideras, när nya lokaler i st f Medeon av olika skäl måste sökas. Och det vi fann blev minsann ingen fullträff. Snarare ett stolpskott. Eller rättare sagt två.

Om Frimurarhuset som sammankomstlokal för Heimdall skall dock först sägas att flera saker var bra under våra två besök där. Många medlemmar uppskattade det mer centrala läget och flera uttryckte glädje över att få tillfälle se huset så att säga *intra muros* med all dess magnificens, inklusive vapensköldar och personporträtt med Malmö-anknytning. Mat och mingelmöjligheter var vidare helt OK, men...

...högtaleriet, som var bedrövligt vid det första besöket, var bättre vid det andra men inte på långt när tillräckligt bra, och betalningsupplägget, som var uruselt vid det första besöket, vart än sämre vid det andra, då det inte fungerade alls. Dessutom visade det sig att de tillfällen Heimdall kunde få komma till framöver hos frimurarna var jämförelsevis få och inte så flexibla som Heimdalls programplaneringssätt mer eller mindre nödvändiggör. Följaktligen fick det bli dels först en tillfällig återgång till Medeon i november, dels nu i lördags ett helt annat stuk beträffande **decembersammankomsten**.

Skall man beträffande denna sammankomst gå efter deltagarantal och deltagarengagemang kan den inte betecknas som annat än mycket lyckad. Över 80 deltagare kunde glädja sig åt att man på Kockska krogen verkligen skapat trivselatmosfär med tända ljus och juldekorationer, och man serverade dessutom en juste, snabbhanterad buffé med rostbiff, vässad med en piffig rödvinssås. I många styrelsemedlemmars frånvaro hade då Heimdalls ordförande emeritus, **Eleftherios Sotiriou**, ordnat allt sådant praktiskt och för den trivsamma samvaron viktigare än man kan tro som namnbricke- och bordsdistribution.

Stämningen vid borden blev kvickt så hög att det fick knackas rejält i karaffen av den som hade något att säga till hela församlingen. Så t ex vår

hedersledamot **Bengt I Lindskog**, som förmedlade en fantastisk historia om den nobelmedalj, som 1922 förärades **Niels Bohr** (1885-1962) för hans bidrag till den kvantfysiska forskningen. Enligt talaren tillbringade denna medalj i guld i realiteten senare delen av andra världskriget i ovanligt säkert förvar på ett laboratorium i Köpenhamn i en glasflaska med kungsvatten, dvs koncentrerad salpetersyra och saltsyra, och förblev därigenom oupptäckt av i övrigt framgångsrikt snokande medlemmar av ockupationsmakten.

Efter på kaffe och kaka följande promenad till S:t Petri kyrka introducerade **Sixten Nordström** kyrkans diplomorganist **Carl Adam Landström**, som i sin tur presenterade kyrkans olika orglar och sig själv på ett föredömligt trevligt sätt. Text fick vi veta att kyrkans i såväl stil som storlek imponerande nya orgel samverkar väl med de tre äldre orglar, som nu fullt renoverats. Det medför bl a att organisten måste hantera - utöver ett otal antal "TV-skärmar" - sex manualer, dvs det som den oinsatte nog skulle kalla klaviaturer.

Just om detta antal förmedlades fö två lustigheter med malmötisk touch. Vid hela orgelprojektets planering hade en finansiär, som - upplyst att det någonstans i vårt land fanns ett orgelbatteri med hela fem manualer - kaxigt spikade att här skulle antalet vara sex sådana. Och vidare brukade alltid talaren själv på fråga, varför man hade detta antal, i samma anda svara att man inte haft råd med sju!

Så blev det orgelmusik (makalöst exekverad enligt presentatör-konnässören Sixten), bl a såväl en julartad fuga i G dur av Bach som ett improviserat potpurri på fem låtar, spontant valda av auditoriet. Efteråt flockades deltagarna kring organisten och hans tribun med alla dess moderna finesser och ställde frågor. Väckande många stannade där väldigt länge, vilket nog får ses som ett säkert tecken på påtaglig fascination och nyväckt intresse.

Novembersammankomsten en dryg månad tidigare gick alltså som sagt av stapeln på Medeon, dit över 60 medlemmar lockats av utsikten att få uppleva det omtalade justitierådet m m **Göran Lambertz** *in persona*. Som varje gång tidigare på Medeon fungerade minglet bra, maten var utmärkt och den vänliga serviceandan helt suverän.

Suverän var också den karamellpresentation av det mycket oformella Måigret-sällskapet som dess ordförande **Eric Cronström** bestod oss till charmiga illustrationer ur egen fatabur. Detta sällskap träffas några gånger per termin i källarvalvet på Restaurang La Couronne intill tidigare klassiska kortfilmsbiografen Spegeln vid det som inbitna malmöbor ju kallar Triangelen (jo, visst, visst, det hette också Spegeln på sin tid, när Paramount-journalen och tecknade serier lockade). Eric visar oftast de tillstädsekomna en Måigret-film

efter att ha introducerat den underliggande boken av belgaren **Georges Simenon** (1903-1989) med kartor och passande vyer, som han med stor påhittighet plockat från Nätet. Detta sällskap har inga stadgar och inga andra regler än att man kommer när man kan, upplyst om tidpunkt via e-postadressen maigret.lacouronne@gmail.com, som man formlöst kan tillskriva för att hamna på dess sändlista.

Även de lambertzka illustrationerna fungerade utmärkt, välvalt pedagogiska som de var. Talaren förmedlade att HDs primära uppgift inte är att rätta till feldomslut utan att skapa prejudikat, dvs vägleda rättstillämpningen. Av ca 6 000 mål om året blir det i allmänhet inte mer än ca 100 prejudikat. Dock skall då noteras att fler mål än dessa 100 beviljas s k prövningstillstånd (som enligt rättegångsbalkens 54:e kapitel § 10 normalt ”får meddelas endast om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas Högsta domstolen”) men visar sig av ett eller annat skäl inte leda till något prejudikat.

Prejudikaten publiceras i en periodisk skrift, som trots sitt namn, *Nytt Juridiskt Arkiv*, började ges ut redan 1874 och som oftast omnämns med initialerna NJA, följt av årtal och aktuell sidhänvisning. Dessa avgöranden har i allmänhet fattats av fem domare, justitieråd, som enligt talaren är eniga i ca 80 % av fallen. Oftast fälls avgörandet i ett mål efter genomgång av handlingarna - antalet rättegångar per år uppgår bara till omkring 20.

Talaren redovisade närmare några särskilt intressanta mål och roade auditoriet genom att namnge justitieråd med skånsk anknytning från senare år, bl a - i alfabetisk ordning - **Martin Borgeke, Marianne Lundius, Dag Mattsson, Johan Munck** och **Stefan Reimer**.

Att domstolen sedan 1949 håller till i det Bondeska palatset intill Riddarhuset på Riddarholmen fick vi också veta, ett palats uppfört under 1600-talet av riksskattmästaren i Karl XI:s förmyndarregering **Gustaf Bonde** (1620-1667) och säte under en tid såväl för Stockholms rådhusrätt som också för Svea hovrätt. Talaren prisade såväl den vackra miljön som de diskussioner justitieråden emellan som där förekommer. Även om man är oenig, är allt som sägs relevant och av hög kvalitet, och försoningens vindar följer efter eventuell oenighet, avslutade talaren sitt anförande, som förstås följdes av åtskilliga frågor och kommentarer.

OktoBERSammankomsten ägnades en av de två världsledande institutionerna på Brunshög i Lund, nämligen Max IV. Efter mingel och mat presenterade sig kulturjournalisten m m **Ulf R Johansson** som deltagande för första gången i egenskap av medlem (han har tidigare karamellberättat om Astronomiska Sällskapet Tycho Brahe med observatorium i Oxie utanför Malmö och var

dessutom mycket aktiv informatör under sommarens Ven-utflykt), varpå professorn i acceleratorfysik vid Max IV-laboratoriet **Mikael Eriksson** tog vid.

Ehuru väldigt jordnära och auditorieanpassad i sin framställning nådde talaren nog inte till 100 % fram till alla åhörare - ämnet är helt enkelt mycket svårt och hans PowerPoint-bilder förutsatte rejäl synskärpa, snabb uppfattningsförmåga och kännedom om både en och två engelska termer som den genomsnittlige Heimdall-medlemmen nog inte så ofta svänger sig med, om man så säger.

Klart var dock att det handlar om att åstadkomma s k synkrotronstrålning, som enligt Wikipedia ”produceras av elektroner som accelererats till ultrarelativistiska hastigheter och färdas genom magnetfält som böjer deras bana”. Fortfarande enligt Wikipedia ”iaktogs” sådan strålning för första gången 1956 men hade förutsagts flera år tidigare av talarens morbror, nobelpristagaren **Hannes Alfvén** (1908-1995).

Den av talaren valda rubriken för kvällens anförande, *Max IV - den osynliga världen*, indikerade att man med hjälp av Max IV kan ”se” och analysera sådant som annars är förborgat för det mänskliga ögat, t ex ”celler då de utsätts för olika ämnen”, läkemedelsstrukturer och materials hållfasthet, men också att laboratoriet är av betydelse för studiet av s k svarta hål i rymden. Att det hade som föregångare Max I -III beskrevs men faktiskt inte vad just ”Max” står för. Att detta Max IV med mycket stor sannolikhet aldrig kommit till utan talarens helt avgörande insatser upplyste mot slutet några insiktsfulla åhörare.

Septembersammankomsten var höstens första och ägde alltså liksom oktobersammankomsten rum i Frimurarhuset vid Stortorget i Malmö. Mingel och mat följdes den här gången av att vår medlem **Gert Nilsson** lämnade en välkomnande beskrivning av huset, byggt i början av förra seklet och invigt år 1904.

Så talade gemmologen **Jan Asplund**, bl a FGA (Fellow of the Gemmological Association), över ämnet för kvällen, *Diamanter*, med tillägget *Maktens, Myternas, Vetenskapens och Kärlekens sten*, vilket talaren under sitt kunskapsflödande och förnämligt illustrerade anförande täckte med råge.

Inledningsvis beskrevs ”diamantvärldens Rolls Royce”, *Cullinan-diamanten*, som hittades i Sydafrika 1905, vägde ett och ett halvt hekto och efter något år delades i 96 små bitar, nio ganska stora bitar och tre mycket stora bitar, varav den största efter slipning väger ett kvarts hekto, ingår bland de brittiska riksregalierna och har fått namnet *The Great Star of Africa*.

Diamanten, berättade talaren, är den enda ädelsten, som i princip bara består av ett grundämne, nämligen kol, bildades för 1-3 miljarder år i jordens inre, är naturens hårdaste material, ger unika optiska effekter och har extremt god värmeledningsförmåga men är samtidigt värmekänsligt och kan förångas till koldioxid.

Fram till början av 1700-talet var det enbart i Indien som diamanter utvanns, närmare bestämt i området kring staden Golkonda, inte långt från Hyderabad i sydöstra Indien. Kända diamanter därifrån är *Koh-i-noor* ("berg av ljus") och *Hope-diamanten*, som en gång förvärvades av **Ludvig XIV** (1638-1715) och då kallades *Bleu de France* och senare skänktes av **Ludvig XVI** (1754-1793) till hustrun **Marie-Antoinette** (1755-1793), och diamanten *Le Grand Mazarin*, namngiven efter sin ägare, kardinalen **Jules Mazarin** (1602-1661), välkänd inte minst för läsare av *Myladys son*, dvs fortsättningen på Dumas' *De tre musketörerna*, och också ägd inte bara av Ludvig XIV och Ludvig XVI utan sedermera även av såväl **Napoleon I** (1769-1821) som hans brorson **Napoleon III**. (1808-1873). Dyrast hittills i nutid är enligt talaren *The Pink Star*, som i april 2017 såldes för över 71 miljoner USD.

1726 hittade man diamanter också i Brasilien och numera utvinns sådana på många håll i världen, t ex i Australien, Kanada och Ryssland men framför allt i Afrika, särskilt Sydafrika och Namibia, men Wikipedia vet också förmedla att man *har även hittat diamanter i små mängder i Sverige, till exempel på Alnön och i Lappland!* Hepp!

Högst sällskapliga hälsningar och ffa

Gott nytt år!!

Frank Orton